СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ЛЮТОГО 1949. No. 44. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 24, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

НЕ ВОРОЖАТЬ ПОВНОГО УСПІХУ НОВІЙ ПРОГРАМІ СУСПІЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вашингтон, 22 лютого. — Плян президента Трумана, щоб федеральний уряд перебрав на себе більше ніж половину видатків на так звану „домашню допомогу" для всіх потребуючих у цілій країні, зустрівся з гострими закидами не тільки від республиканців, але й від демократів. Вони висловлюють побоювання, що, як би здійснити плян президента, тоді Злучені Держави перемінились би на „дім убогих". Вони звертають увагу, що кошти утримання цілої програми є такі великі, що федеральний скарб може їх не витримати.

План президента для поширення і побільшення суспільного забезпечення був внесений у конгресі в понеділок. У ньому президент пропонує поширити суспільне забезпечення на дальших 20,000,000 робітників, досі ще не забезпечених. Коли взяти до уваги, що вже тепер суспільне забезпечення обіймає 30,000,000 людей, то повний плян обняв би 50,000,000 населення. У новім предложенні мали б бути забезпечені самостійні підприємці-робітники, фармері і їх помічники, домашня служба і працівники в доброчинних організаціях. Робітники мали б платити податок до фонду суспільного забезпечення від своєї річної платні аж до висоти $4,800. Новість у теперішнім предложенні така, що робітники мали б діставати платні не тільки на випадок безробіття, але й на випадок каліцтва. Стареча пенсія мала б бути підвищена, а вдова по небіщикові з двома дітьми мала б діставати найменше по $50 місячно. Мінімальна пенсія для постарілого чоловіка й жінки мала б виносити $37.50. Старість чоловіка почеиналася би від 65 року, а жінки від 60 року. Крім того чоловік, що перейшов на пенсію, мав би право заробляти ще до $50 місячно без утрати пенсії.

З СВЯТА ВАШИНГТОНА.

З різних імпрез улаштованих з нагоди річниці народження Вашингтона у вівторок 23 лютого замітні були церемонії перед монументом Вашингтона в столиці і в конгресі, а теж і в колишній резиденції першого президента Злучених Держав, у Мавнт Вернон, у стейті Вирджінія. Тут складено на його домовині вінець, присланий з Білого Дому президентом Труманом. Засідання в сенаті й палаті репрезентантів присвячено для традиційного прочитання „Прощальної Промови" Вашингтона, яка складається з 7,641 слів. У сенаті перечитала її перша сенаторка з вибору, пані Маргарет Чейс Смит. — У Ню Йорку замітною подією була сценічна картина, яка представляла інавгурацію Вашингтона як першого президента з присягою складеною на біблію, яка досі переховується в посіданні масонської ложі. Коло катедри св. Петрика перед богослуженням з нагоди дня народин Вашингтона організація Лицарів св. Колумба відбула параду з демонстрацією проти увязнення кардинала Міндзенті. — Коло міста Александрія, у стейті Вирджінія, Фундація Вудлови викупила з приватних рук колишній маєток Вашингтона, який він дарував своїй прибраній дочці, Нелі Костис, як весільний дар. Цей маєток перемінений тепер на „красву каплицю" і її відкрив як таку губ. Вирджінії Ток у Дні Вашингтона.

ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ ЧИСЛА СЕНАТОРІВ.

Топіка, у стейті Канзас. — Сен. Гаверд МекГрат, голова Краєвого Демократичного Комітету вийшов з предложенням зміни конституції в тому напрямку, щоб з кожного стейту вибирати по три сенатори, замісць по два, як це є тепер. Він вірить, що як буде більше число сенаторів, можна буде довершити більше праці.

НЕРОЗВИНЕНІ „ЛЮДСЬКІ ЖНИВА" В ПЛЯНІ МАРШАЛА

Вашингтон. — Підчас дискусії над приділом для Пляну Маршала в наступному скарбовому році підняв Джан С. Лінн іменем Американського Фармерського Бюра відбудову Европи через розвиток „людських жнив" в Европі. Він твердить, що ми з Америки звертаємо увагу на европейські країни тільки з точки погляду постачання їм матеріяльних дібр, а не звертаємо уваги на великий резервуар молоді, який можна розвинути як „людські жнива". Европейську молодь господарської системи, подібно як це дієтся в Америці і для цієї цілі повинна бут призначена якась сума грошей в Пляні Маршала.

ВИШКОЛЮЮТЬ ПЕРШУ ПОМІЧ ПІСЛЯ НАПАДУ АТОМОВОЇ БОМБИ.

Вашингтон. — Комісія Атомової Енергії плянує перевести курси для вишколу гуртів людей, які могли б бути висланi для ратунку є околиці, на які впала атомова бомба. Управитель комісії сказав перед спільною конгресовою атомовою комісією, що треба буде вправляти гурти людей по 100 осіб для відкривання радіювання. Такі курси будуть переводити в Овк Ридж, стейті Тенесі і в Лос Аламос, у стейті Ню Мексик.

АМЕРИКА НА ПЕРЕДІ В СУПЕРСОНІЧНІЙ ШВИДКОСТІ.

Вашингтон. — Перегони у винаходах для полетів літаків, швидших ніж полет звуків, обмежилися до чотирьох держав, а це: Америки, Великобританії, Франції й Росії. З достовірних джерел сповіщають, що американський літак Бел Х-1 єдиний у світі керований людиною літак, який летить швидше ніж звук і тому Америка стоїть напереді в суперсонічній швидкості. При температурі 79 ступнів Фаренгайта голос летить зі швидкістю 763 миль на годину. Літак Х-1 летить зі скорістю від 800 до 1,700 миль на годину. Ці експерименти переведено щойно недавно і їх досі не оголошувано.

Письменник виясняє причини недовір'я членів московського Політбюра

Ню Йорк. — У книжці „Сталін і Ко", написаній Волтером Дюранті, яка появилася саме в продажу, автор не тільки характеризує 13 членів кремлівського Політбюра і твердить, що між ними панує повна солідарність, але теж і послух Сталінові. Він твердить, що всі члени Політбюра підібрані Сталіном, отже всякі поголоски про ідейні розходження між ними є безпідставні. Дюранті перебув в Совєтах 20 років, частинно як кореспондент щоденника Ню Йорк Таймс, а частинно як представник інших пресових органів і бюр і вславився великою прихильністю до московського режиму. Він свого часу заперечив існування голоду на Україні. Автор робить важливу прислугу Західному світові тим, що висняює причини і глибину ворожого відношення членів Політбюра до сього світу. Він звертає увагу, що багато з них у своїй молодости опинились поза законом, багато пішли на засланя інші були завжди гонені як саботажники в часах підготовки революції. Тоді вони ратували себе різними підступами і трюками й навчилися невірити нікому. Коли ж вони прийшли до влади, вони опинилися серед світу, який їх ненавидить, й не ще більше відпирмує їх у вічнім недовірю. Серед такої ненависти Політбюро втримує владу і виробляє різні проекти для побільшення сили Росії.

(Докінчення на стор. 4-тій)

АМЕРИКА НА СЛУЖБІ СОВЄТСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ

Москва, 23 лютого. (АП — Місцева „Літературная Газета" видала тут малу брошуру Аннабел-и Букар з Клертон, Па., що була урядничкою американської амбасади в Москві і минулого року покинула цю працю та перейшла на службу до большевиків. В книжці, що називається „Правда про американських дипломатів", видвигається всілякі закиди проти цих дипломатів, обвинувачуючи їх в шпигунстві, протизаконних грошевих трансакціях і т.п. Саму Букар большевики тепер обвозять по совєтських фабриках і вона оповідає совєтським невольникам, що в Америці, мовляв, ще більша біда.

230 УКРАЇНЦІВ ПРИЇХАЛИ КОРАБЛЕМ ІРНІ ПАЙЛ ДО БОСТОНУ

З дводенним припізненням причалив до порту в Бостоні у Дні Вашингтона, 22 лютого, військовий транспортний корабель Ірні Пайл з 599 новими імігрантами з европейської скитальщини. На ньому прибуло 230 українців, а з них 215 старанням Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету. Це вже десятий транспорт переміщених осіб на підставі нового закону. При висіданні з пристані зустріла нових американців Комісія Переміщених Осіб стейту Масачусетс під проводом Волтера Бірінґера. До них виголосили промови по англійськи, по німецьки, польськи, литовськи, а по українськи промовляла адв. Анна

БОЛЬШЕВИКИ ПІДГОТОВЛЯЛИ РЕВОЛЮЦІЮ В ЯПОНІЇ

Токіо, 23. лютого. — Перехоплені американцями комуністичні документи виявляють, що минулого року в серпні комуністи в Японії та в інших не-комуністичних країнах робили генеральну підготовку до „світової революції", яка мала початися страйками і революціями в жовтні та закінчитися створенням „народних урядів" в лютому цього року. Большевицькі пляни в Японії перекреслив своїми розпорядками проти страйків ген. МекАртур, поробивши теж цілий ряд інших протизаходів. Японські комуністи в своїх плянах покладали надії, що в тому ж самому часі почнуться такі самі революції в інших країнах. Беручи до уваги, що жадна комуністична партія сама в таких справах не може рішати і тільки виконує накази Москви, приходиться до висновку, що це був власне приготований московським Політбюром плян „світової революції".

Приватні фонди в програмі Трумана для недорозвинених країн

Лейк Соксес, Н. Й., 23 лютого. В колах Об'єднаних Націй стверджують, що головну ролю в новому пляні президента Трумана в справі допомоги недорозвиненим теренам в світі гратимуть інвестиції приватних фондів, тоді як сам уряд пляніє асигнувати на ту ціль 50 до 100 мільйонів долярів. Нова програма американської економічної допомоги світові, своїм засягом і значенням ще більша від пляну Маршала, буде предложена вже цього тижня Економічній і Соціяльній Раді. Програма президента Трумана пропонує величезну американську допомогу фондами і спеціялістами для розгорнення всіх можливостей продукції на занедбаних досі теренах, що теж матиме рішальне значення для дальшого поліпшення економічного стану в світі. Буде створено цілий ряд спеціяльних комісій і агенцій, бо в програмі передбачується всі ділянки розвитку: сільського господарства, індустрії, транспорту, охорони здоров'я, виховання і т.п. Це без сумніву найбільш смілива програма допомоги у відбудові світу, яку досі знає історія.

БОЛГАРСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ІГНОРУЮТЬ БРИТАНІЮ.

Лондон, 23. лютого. — Речник британського уряду, державний секретар Гектор МекНіл, повідомив вчора в парляменті, що комуністичний уряд Болгарії зігнорував два запити британського уряду в справі заповідженого судового процесу проти 15 протестантських проповідників, обвинувачених за „шпигунство".

ОБХОДИТИМУТЬ РІЧНИЦЮ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПЕРЕВОРОТУ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Прага, 23. лютого. — На 25-го цього місяця в цілій Чехословаччині большевики приготовляють великі демонстрації для відзначення річниці захоплення ними влади в тій країні.

БУЛГАНІН НАКАЗУЄ „БОЄВУ ГОТОВІСТЬ" СОВЄТІВ

Лондон, 23 лютого (АП). — Московська радіовисильня передала вчора денний наказ совєтського міністра збройних сил, маршала Ніколая А. Булганіна, з нагоди 31-шої річниці совєтської армії та в якому він наказує „вдержувати постійну боєву готовість на високому рівні" з огляду на „агресивну політику Злучених Держав".

„Правлячі коло Злучених Держав Америки — говориться в наказі Булганіна — намагаються силою встановити їх панування в світі та ведуть політику агресії і розпалювання нової війни" — брешеться дальше в наказі совєтського міністра, що закінчується таким запевненням: „Совєтський нарід може бути певний, що наша армія, наша авіяція і наша військово-морська флота стоятиме на сторожі своєї соціялістичної батьківщини". Говорили теж інші совєтські генерали і політруки, вихваляючись своєю „силою" та погрожуючи іншим. Ген. Шатілов, заступник керівника політруків в армії, хвалився, що совєтська армія в своїх перших днях розбила „орди чотирнацяти потуг: Британії, Америки, Франції, Німеччини, Японії та інших". Він в дальшому твердив, що в останній війні Совєти самі одні „протягом трьох років боролися проти німців, без будь-якої допомоги з боку західних союзників, що саботували відкриття другого фронту". Крім промов з нагоди цеї річниці в Москві та в столицях „совєтських республік" стріляли з гармат.

В ЕВРОПІ ВИЯСНЮЄТЬСЯ СПРАВА АТЛАНТИЙСЬКОГО ПАКТУ.

Париж, 23 лютого. — Останні дебати в Конгресі в справі Атлантійського пакту були викликали в Европі багато песимізму, головно заява сенатора Конaлі, що пакт не міг би бути для Америки навіть „моральним зобов'язання" приступати до війни на випадок атаки на одну з договірних держав. Тепер керівники европейської політики вважають, що справу цілком виявснив своїм недавним виступом на цю тему секретар стейту Дін Ачесон, запевняючи, що Америка, як завжди, додержить своїх зобов'язань. Це тим більше, що й сам Атлантійський пакт вважається головно ділом Америки. Тепер багато уваги приділюється поширенню пакту на Середземно-морські країни і на приступлення до нього Скандинавських держав.

ДЕМОНСТРАЦІЇ В БЕРЛІНІ НА ТЛІ АНТИ-СЕМІТИЗМУ.

Берлін, 23 лютого. — Протягом останніх трьох днів в Берліні дійшло до серйозних демонстрацій на тлі анти-семітизму. В одному з місцевих кінотеатрів в британському секторі висвітлювали британський фільм „Оливер Твист" і місцеві жиди, головно втікачі з Польщі, почали демонструвати проти нього, добачуючи в ньому нотки анти-семітизму (один жид там намовляє дітей до крадежі). Поліція почала розганяти демонстрантів, користуючись палками та водою. Фільм, наостанці, знято з програми, але в пресі тепер ведеться на цю тему гостра полеміка.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОПОНУЮТЬ НОВИЙ ПЛЯН ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 23 лютого. — Москва за посередництвом своїх німецько-комуністичних гучномовців пускає тепер в обіг „новий" плян для розв'язки німецької проблеми. Він передбачує поступове відкликання окупаційних військ та створення об'єднаної німецької держави. В західних колах вважається, що це чергові совєтські „пробні бальони" для саботажу закінчуваних вже заходів для створення західно-німецької держави. Новий совєтський плян передбачує поступове творення об'єднаної німецької держави під контролею чотирьох окупаційних держав, яку раніше большевики практично самі розбили.

ЗВІЛЬНИЛИ КУНА.

Мюнхен, 23 лютого (АП). — Німецький апеляційний суд зменшив вчора кару тюрми для колишнього провідника американсько - німецького „Бунду", Фріца Куна, з 10 років до двох, що й Кун вже відсидів. Кун був засуджений німецьким денацифікаційним судом за його нацистську активність. Тепер його звільнено. Він заявив, що буде робити заходи, щоб йому знову привернули його американське громадянство.

НАЦИСТИ ПІД ЧЕРВОНИМ ПРАПОРОМ.

Берлін, 23 лютого. — У відповідь на совєтську критику денацифікаційних заходів в західних зонах Німеччини, британці вчора пригадали Совєтам м. і. факт, що предсідник комуністичної партії в Саксонії, Ернест Логаґен, є документально стверджений бувшим агентом Ґестапо, а керівник праці в найбільшому совєтському залізному заводі в совєтській зоні, проф. Седлячек, був свого часу теж Гітлером призначений „фюрером озброєння".

ЩО КОЖНИХ 90 СЕКУНД ДО БЕРЛІНА ПРИЛІТАЄ ОДИН ЗАХІДНІЙ ЛІТАК.

Берлін, 23 лютого. — Американська і британська транспортова авіяція добивається щораз нових рекордів в боротьбі проти совєтської бльокади Берліна. Тепер що кожних 90 секунд на аеродромах Берліна приземлюється один американський або британський транспортовий літак з постачанням для населення цего бльокованого міста.

БРИТАНІЯ ЗМЕНШУЄ СВОЮ АРМІЮ.

Лондон, 23 лютого. — Британські сухопутні збройні сили мали б бути зменшені в цьому році на понад одну третю свого теперішнього складу, як це виходить з предложеного парляментові урядового проєкту бюджету, хоча самі видатки на армію були б зменшені тільки на 300,000 фунтів. Британський гарнізон в Европі в 1949-50 бюджетовому році має бути зменшений з 427,300 на 337,100 старшин і вояків.

Вияснення З. У. А. Д. Комітету В СПРАВІ ЗВОРОТУ КОШТІВ ЗА ПОЛАГОДЖЕННЯ ІМІГРАЦІЙНИХ СПРАВ.

Филаделфія, 23 лютого. — В останньому часі канцелярія ЗУАДКомітету вислала листи до т. зв. спонсорів для нових імігрантів, іменно тих, які через цей Комітет вислали завірення про запевнення праці і мешкань для нових імігрантів, пригадуючи їм обов'язок звороту коштів за полагодження Комітетом іміграційних справ та визначуючи суму тих коштів на 50 до 60 долярів. В цій сумі вміщується теж кошт перевозу імігранта з порту причалення до місця призначення, як теж необхідне забезпечення його харчами на час переїзду. Подинокі „спонсори", головно в Ню Йорку та з околиць, тепер звертаються за висненнями, бо по їхньому ця сума є за висока. ЗУАДКомітет виясняє що це його домагання зв'язане з цілою веденою ним переселенчою акцією. Комітет вже видав грубі тисячі долярів на полагодження всіляких зв'язаних з цим формальностей, кожний приїзд нового транспорту імігрантів вимагає великих видатків на полагоджування справ в порті та опісля на перевіз імігрантів до місць призначення, як теж великих фондів на полагоджування іміграційних справ в Европі. Старанням ЗУАДКомітету приїжджають тепер масово нові українські імігранти, а між ними багато таких, що не мають в Америці ані рідних, ані знайомих та якими мусить піклуватися виключно сам Комітет. Щоб могти подолати всім тим величезним завданням та продовжувати з ще більшим успіхом цілу переселенчу акцію, ЗУАДКомітет потребує великих фондів, що їх бодай частинно повинні покрити американсько-українські громадяни, що їм Комітет практично допоміг спровадити своїх рідних. Багато з них колись ходили до всіляких агентів і організацій та складали сотні долярів, щоб тільки довести спровадити їх рідних і все було безуспішно. Тепер вони не платять навіть за транспорт кораблем і Комітет полагоджує всі їхні справи з найбільшою солідністю, отже він має повне моральне право домагатися тої малої грошевої підтримки для його дальшої праці та для допомоги і ратунку тих тисячів українців, які нікого не мають в цій країні та які всі своєї надії зв'язують з Комітетом.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by, the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly. English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

BROTHERHOOD WEEK

Тиждень, у якому припадають уродини „Батька своєї країни", себто Джорджа Вашингтона, призначується від довшого часу на „Тиждень Братерства". Це тому, що за Джорджа Вашингтона американський нарід виборов собі не тільки самостійність; він теж забезпечив кожному, що живе на цій землі, гідність і свободу.

Але в демократії замало проголошувати високі моральні й свободолюбні засади, а треба теж учитись, як їх зберігати як велику цінність, дорогу спадщину, одідичену по великих умах і славних предках. Треба вчитись, як ці ідеали здійснювати у відношенню до свого сусіда, до людини з другого гуртка, з другої партії, чи іншого політичного світогляду, іншої релігії та іншого національного чи расового походження.

Конституція Злучених Держав забезпечує усім громадянам цеї країни основні свободи. Вона високо ставить людську гідність. Права людини вважаються у Злучених Державах освяченими, Богом даними, яких не вільно нарушувати, яких не можна людині ніяк відібрати. Американська конституція вважає усіх рівними і дає людині право на свій лад змагати до щасливого життя, але так, щоб це змагання не було нарушенням такого самого права другої людини. Вона признає людині багато управнень, але під умовою, що вона респектуватиме теж такі самі управнення свого спів-громадянина.

Американці, що укладали цю конституцію, були люди високо ідейні, повні благородних почувань і правдивого християнського відчування, коли йдеться про любов ближнього. На цій любові й на тих високих засадах про рівність і гідність людини виростала американська демократія. Вона ще не дійшла до свого вершка. Ще є багато недомагань, які треба обовязково усунути. Гуманне американське законодавство тільки помагає поліпшити взаємовідносини між людьми. Крім нього, ще треба виховання, треба людей постійно навчати, щоб вони позбувались різних упереджень до людини іншої віри, національности чи раси.

Коли зважимо, що Злучені Держави це країна різних вір, різних національних походжень, а теж і різних рас, які ради власного й загального добра повинні жити в згоді й взаємній пошані, тоді зрозуміємо, що Тиждень Братерства має велике завдання перед собою. Щойно виходячи з цього становища зрозуміємо, чому в цьому тижні по церквах, школах, театрах, по радіо, чи в пресі нагадують нам „Тиждень Братерства", призначений на перевірку нашої релігійної, расової чи політичної терпимости, нашого відношення до ближнього.

„Тиждень Братерства" започаткувала в 1928 році організація, відома під назвою Краєва Конференція Християн і Жидів. Тепер ще й президент Злучених Держав взиває кожного року американців присвятити хоч цей один тиждень у році справі здійснювання братолюбних ідеалів. В цій акції ведуть тепер перед теж і різні передові американські організації та визначні американці, а зокрема релігійні установи. Всі вони беруть під увагу теж і це, що від цього, як діє демократія в Америці, залежатиме дуже багато, чи вона переможе в цілому світі, на який наступає повною силою московський тоталітаризм. Американське братерство повинно стати — в їх розумінні — міжнароднім братерством, а це станеться тоді, коли ідеали Конституції Злучених Держав будуть здійснюватись у всій повноті в першу чергу в цій країні, де вони виросли.

Отже є над чим думати і є до чого змагати в цьому тижні, в „Тижні Братерства"!

НЕМА КОМПРОМІСУ З КОМУНІЗМОМ!

Тверді й важкі слова сказав папа римський, Пій XII., промовляючи минулої неділі до маси вірних, згромаджених на Площі св. Петра. Папа говорив про відношення Католицької церкви до атеїстичного комунізму, заявляючи, що між ними не може бути ні порозуміння, ні компромісу. Слова ці сказані „урбі ет орбі", мешканцям Риму та всьому світу. І так зрозуміли ці слова всюди, теж і в Америці.

Папа вказав на большевицькі злочини, згадуючи зокрема і про мучеництва греко-католицьких єпископів. Сказав, що Церква не може спокійно приглядатись тим злочинам і поневоленню людини та цілих народів. Вона мусить ставити опір. Сказав це папа в такому самому розумінні, як це висказався недавно нюйорський кардинал Спелман, коли промовляючи з приводу суду над кардиналом Міндсенті, заявив, що бунт проти тиранів, це послух Богові.

Папа теж підкреслив, що не йдеться тут про форму влади, ні про чисто політичні та економічні проблеми, бо в такі справи Церква не мішається. Тут мова про злочини, поповнювані проти людського сумління, проти законних прав людини та людської свободи. Церква, що не хоче себе дати замкнути в чотирьох стінах, мусить проти таких злочинів виступати.

Ню Йорк Таймс зазначує у своїй передовиці, написаній з приводу отсеї промови папи Пія, що це мається до діла не тільки з конфліктом між Католицькою церквою і комунізмом, репрезентованим Москвою, ні теж з конфліктом між Церквою і державою, як це представляють комуністи. Це є боротьба між свободою і тиранією, між демократією і тоталітаризмом, що поневолює свободу і понижує гідність людини.

У такій боротьбі годі оставати невтральним. В Болгарії переслідують комуністи протестантських проповідників, а в інших країнах переслідують католиків чи православних. Усі вірування є загрожені комуністичною диктатурою, так, як є загрожена нею людська свобода, всюди, у всіх країнах, серед усіх народів, де тільки комуністи при владі.

Отже загрожені Церква і свобода. Ціла християнська цивілізація в небезпеці. Вона мусить п р о п а с т и, коли б Кремль поширив своє панування ще й на дальші країни західної культури. Як можна в таких обставинах приглядатись, як цю цивілізацію руйнують комуністичні диктатори в тих країнах, які вони загарбали? Папа Пій XII. заявив, що Католицька церква не може мовчати і спокійно приглядатись тим комуністичним злочинам, а мусить ставити їм опір.

Немає сумніву, що вільний і гуманний світ, теж і нехристиянський, з папою в цьому погодиться і тим ще дужче скріпить фронт боротьби з комуністичним варварством.

ВІДПОВІДЬ ПОГОНИЧЕВІ

Від Редакції: Стаття молодого імігранта з під-совєтської України, Ігора Керші, про „Основні Проблеми", надрукована в дискусійному порядку в „Свободі" з 3-го лютого, викликала сподіваний відгук. На заторкнені „основні проблеми" наспіло вже чимало різноманітного матеріялу, що поступово буде проголошений на сторінках цього щоденника. Докищо, з виразною метою долити „оливи до вогню" дискусії, ми надрукували гостру статтю М. Кокольського про „Сіру кобилку". У відповідь на це тепер знову віддаємо голос авторові „Основних Проблем". При цьому зазначуємо, що саме проголошення дискусійних статтей цілком не означає, що Редакція газети погоджується з висловленими там думками і твердженнями. Своє становище та нашу думку до заторкнених проблем Редакція висловить на закінчення та для „заокруглення" дискусії. Докищо, тільки стверджуємо, що таку дискусію ми вважаємо рішучо корисною і потрібною.

Вогнем страшного гніву спалахнуло патріотичне серце п. Кокольського у відповідь на мої думки щодо „основних проблем", як це виявляється з його статті „Сіра кобилка". Батіг його гніву засвистав безжалісно наді мною та мільйонами мені подібних „сірих кобилок", які — по думці п. Кокольського — „ще й сьогодні заглядають до українського і до російського жолобів, бо ще не знають, чи їх запряжуть до українського возу, чи до російської тройки". Фраза, сказати б, нічого собі, тільки малюнок не зовсім докінчений. Відчувається, іменно, відсутність погонича, шо мав би „сіру кобилку" запрягти до „українського воза", чи краще перепрягати її туди з „російської тройки". Автор „сірої кобилки" не залишає теж сумніву, що він та йому подібні претендують на таких погоничів а тон його статті свідчить, як вони збираються ту „сіру кобилку" на свій лад загнуздати. Для кожного безстороннього читача стаття п. Кокольського буде тільки черговим потвердженням слушности моїх думок і тверджень в „основних проблемах". Як п. Кокольський не здає собі справи, що й він та йому подібні є ще, можливо, більш „сірими кобилками" на загальному фоні величности українських національних змагань, то це ще не значить, що з того не здають або не здадуть собі справи інші подібні йому псевдо-кандидати на погоничів.

Йдеться про дві головні проблеми, правильна оцінка і розв'язка яких може мати рішальне значення для дальших українських змагань: 1. Наставлення великої більшости українського народу, підтягненого п. Кокольським під поняття „сірої кобилки", та 2. Взаємовідношення двох сусідніх, українського і російського народів.

В своїх „основних проблемах" я тільки стверджував наявні тепер факти, отже говорив про те, як є, та робив з того відповідні висновки. Мій опонент говорить як повинно бути та лається, чому так не є, заторкуючи тим самим цілком іншу проблему. Це ще не значить, що в лайці п. Кокольського є правда. Якщоб він не хотів бути погоничем, та інших не вважав за „сірих кобилок" а тільки себе і других вважав за людей з усіми їхніми додатніми і від'ємними можливостями, якщоб він теж не обурювався на наслідки, але пробував їх проаналізувати аж до їх причин, він, можливо, для української справи сьогодні найшов би кращу розв'язку, як тільки батіг будь-якого погонича, а вже найменше українського. П. Кокольський теж аж надто поверховно оцінює „сіру кобилку", бо після того, що тільки йому здається. Бо мова може бути одним з рішальних факторів в змаганні нації, але не початком і кінцем того змагання. Бо яка різниця в тому, що українську дитину будуть вчити про „з б у я" Хмельницького, чи „зрадника" Мазепу в українській, польській чи російській мовах? Якщоб п. Кокольський справді знав відносини на Н а д д н і п р я н с ь к і й Україні протягом десятиріч, і не тільки г о в о р и в про них, то він з таким легким серцем не кидав би каменем в тих „сірих кобилок", що хоча часом на довгому шляху неволі і страшних знущань згубили свою рідну мову, то проте не втратили своєї української душі і українського серця. В моїх очах ця проста жінка в підхарківському селі, яку німці живцем кинули в горіючу хату та останніми словами якої був оклик „Да здраствует Украіна" е цілком не меншою українською патріоткою, хоча її оклик був в російській мові. Та це — як сказано — друга проблема, в якій розгубився мій опонент в „сірій кобилці", щоб тільки могти крикнути собі „геть з кацапщиною".

Я не маю на меті повторювати думок, висловлених в моїх двох попередніх статтях про взаємовідношення між самими українцями та про відношення між українцями і росіянами. Я тільки стверджую, що

(Докінчення на стор. 3-тій)

Ігор Керша.

З ЧОГО ШУМ?

Розбиття, внутрішня ворожнеча і боротьба „всіх проти всіх" — це закон еміграції. Подивіться на емігрантів кожної нації в Европі та в Америці: майже кожна має два або й три політичні центри, що претендують очолювати і вести національний рух. Поляки, латвійці, естонці, білорусини, чехи і словаки — всі ці народи, що перебувають під опікою „батька Сталіна", мають на еміграції по два центри, і відносини між ними не найліпші. Українцям удалося створити єдине політичне представництво: Українську Національну Раду. Також литовці мають свій Національно - Визвольний Комітет, як єдиний державний центр литовського народу.

Нас не мусить дивувати, що після утворення Української Національної Ради зразу ж почали свою руїнну роботу всякі розкладові елементи. Інакше не могло й бути! Коріння анархії в нашім народі є далеко глибше, ніж основи правопорядку. Ще византійський письменник Прокопій (6 вік по Христі) писав про предків нашого народу, антів, що вони були „анархічні та взаємно - ненависні" (анархой кай місаллелой). За княжих усобиць 11-13 віку ми це показали, що навіть перед татарською небезпекою не об'єдналися. Також у 17 віці, в добі „Руїни" (яка мила назва для декого з нас!), ми, через внутрішню ворожнечу знищили свою незалежну державу. Адже ж кожному козакові хотілося стати гетьманом!

Згадаймо нашу „многоцентровість" в добі революції 1917 — 20 і побачимо, що ця внутрішня незгода, а не сама ворожа сила, — була причиною національної руїни. Тому, — кажемо, — нас не дивує поява нових „шукачів щастя", що ще перед утворенням Української Національної Ради **не хотіли** єдности українських політичних сил, бо тоді легко було ловити рибу в мутній воді.

З утворенням Української Національної Ради свідоме, організоване українське громадянство в Европі та в Америці привітало це, як **історичну подію.** Але не тільки українці так зробили: чужинці, противники російського імперіялізму оцінили Українську Національну Раду, як велике досягнення української політики.

Що на це українське „Гуляй-Поле"? Що сказали „рідні" шашелі?

Чи тільки з власної волі, чи теж як жертва агентів Москви почали різні „землячки", 105 процентові патріоти, підкопуватися під УНРаду. Почалася не критика Української Національної Ради та її Виконного Органу, а несамовитий галас, крик і цинічна лайка осіб і партій, що беруть участь в У. Н. Раді.

Ціль цього дикого походу зовсім ясна: зруйнувати Українську Національну Раду! Для цього завдання — всі засоби дозволені. Для цього один виступає знов з давніми теоріями тоталітаризму, другий вискакує з пасквільними нападами на діячів Національної Ради, людей з історичними заслугами для українського державного будівництва, а третій, що 1918 р. боровся проти Скоропадського, тепер визнає тільки право „династії Скоропадських" панувати над українським народом.

Яке все це дрібне і нерозумне! Чи ці люди думають про наслідки, коли б їх руїнницька робота вдалася? Чи може вести українську визвольну справу одна партія?

Чи їм не ясно, що **демократичний і рішальний світ** добре приглядається, хто це висуває претенсії „речами керувати"? Чи вони не розуміють, що їх акція не помагає українській справі, а тільки може довести до нової неминучої катастрофи?

Наші претенденти на провід показали себе наївними людьми в минулому, а тепер, по війні вони, перебуваючи на еміграції, **не виросли:** вони нічого не навчилися і нічого не забули. Хто бажає добра нашому народові, той мусить розуміти, що нам треба об'єднаного фронту, скупчення усіх наших сил і міжпартійного проводу, а не диктату одної чи другої партії чи групи.

П. В.

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

32)

Шкапина старанно бореться з горою. Чим вище, тим більше світу. Видно друге, третє село. В неладі хати, і дим пеленою застиг над долиною. Гори справа, гори зліва — білі і чисті і, здається, прозорі. І тільки в деяких місцях ліс, ніби купи старого моху. А шпилі горять і відблискують пурпуром в синій, мов шовк, простір між сонцем та землею...

Ноги Тодора в старих ґумаках від Баті повільно і м'яко ступають. Тонкі ноги шкапини черкають камінці.

— Ґаздо Тодоре? — звертається Кальчук.

— Ге?

— А чи й вам не студено у такому бідному реклику?

Тодор глянув на короткий рукав і простягнув вперед кулака з затиснутим пужалном...

— У нас ще не було зими, абись м'я ймила... Можу встромити в сніг і нич не буде, — тикнув рукою. — Насохтований. Сяка крок... Нянько муй сто годів жив, а никто не видів го в кожусі...

— А вже не маєте родичів? — питає Кальчук зацікавлений...

— Не є... — кидає Тодор. — Померли. Нянько в бутині вже три роки тому... А мамка дома ще перед тим... — Говорить Тодор перед себе в простір. На Кальчука не оглядається...

— Сто років був і ходив до бутина? — каже далі Кальчук...

— Айно... І сокиров ще тесали...

Згадка про „нянька" вивела Тодора з надутої рівноваги. Розм'як і підняв голову. З тону мови б'є своєрідна гордість. Оповів про себе, про померлу „жону", а тепер женився вдруге, щоб „сокотила" четверо лобурів. За нього пішла б і ліпша, і молода, та діти малі, а молода буде в носі мати мухи. Найстаршому „десятий пішов" і віддає його до „горожанки" у Воловому. — Най там вчиться... Як прийшла тота Україна, то русин має скрузь бути...

А найменшому два годи... Цибате мале... Вібіжить босе, обіжить село і вернеться. А прийду вечір домів, так відряпається на коліна і питає: десь був, няньку?

— А скільки маєте землі? — питає Кальчук.

— Маю... — кидає байдуже Тодор одно слово. І подумавши додав: — Файний карабчик поля... Отам на ґруни, — тикнув батогом убік. — Отам! Видите? Три обороги стоять... Файне, пане, сіно там росте...

Кальчук бачить тільки велекий соняшний простір і ніяких оборогів.

— А тамті полонини чиї? Синевірський? — питає далі Кальчук...

— Тоті? Ні. Драгувські. Наші там майдали... Аво — там! А там он неґрувські... — Тикає навкруги батогом і називає все іменем... — Се Клива гора... А тамта он дали так і зветься — Гостра — шпіца має, гейби дзік. А сесе Товчка... Файні гори, нич не мож казати...

Ноги в ґумаках ступають вперед. Презирство до втоми й холоду стоїть на лиці Тодора. Кальчук також хотів би злісти, також іти і також говорити, як він. Дорога стає зовсім суха. Світить сонце, але тут тугий лід. Сніг тут глибший, чистіший. П о т і к давно лишився позаду, і шум його з кожним кроком зникає...

Балакали і балакали. Про все. Нарешті Тодор і собі питає: — А ви, пане, відки будете? А ци й не з Карпатської Руси?

— Я здалека... З тамтого боку Карпат...

— Українець, — коротко каже Тодор.

— А ви, Тодоре, хіба ні?

Тодор хвильку подумав, а потім з ноткою розваги: — Коли нас українці забрали...

— Як то забрали? — каже спокійно Кальчук...

— Но... Як? Забрали... Прийшли ід нам і забрали... Пуп наш там було казав: не слухайте тотих українців. Вони вас прийдут і заберут... Се ка' мацкалі... А прийшов ід нам сесь, што з вами говорив... А я собі думаю: пуйду та послухаю... Раз пуп не радить — треба йти... Прийшов'ем — слава йсу... кажу. Навіки слава — чую. Ге — гадаю собі, та се ніякий українець. Наш чоловік... Та й питаю його: а чому кажут, пане, іж ви українець? Хоть ви ж по-нашому говорите... Бо й ви, каже тот, українці... Ой, пане, ні... Ми, кажу, русини... Ми люди тверді і наші... А потім дивлюсь — не еден і не два, а бульше і бульше тих українців. А дали помогли шандарі... Тот, што у нас, каже: украіїнці то, каже, „зрайци"... Кедь сяк, гадаю собі... Добре... Пішов'ем до нашого вчителя і кажу: а запишіть і мене д'украніцям... А пуп, як почув, а все по-мадярськи лається... Шваргочи — гадаю собі. Я тебе і так не розумію... А кедь гадаєш, що Бог з тобов, а мене не хоче видіти, так я гадаю, што Богови тота комашка під капчуром так само мила, гей би й ми грішні люди... Діло своє я знаю!...

На самій горі Тодор зупинів коняку. — Най відсапне... Файна, чуєте, тварина, — каже він і погладив коняку по тонкій, мокрій шиї.

— Добру маете коняку, каже Кальчук.

— Добра. Коби тільки мала обидві очі... Минулого году скалічилась... — і знов потріпав її обережно... — Три дни плакав'ем. Пропало...

— А чому не кормите її ліпше? — каже Кальчук.

— Їсть сіно... Сіна маю доста...

— Самого сіна не вистачить... Треба й вівса...

— Е, пане! Не дам їй вувса... — покрутив головою Тодор.

— А то ж чому?

— Бо не їла б сіна... Коли б я, пане, їв колачі, забув би за малай...

(Дальше буде).

Вони знову люди...

УКРАЇНСЬКІ Д.П. БУДУЮТЬ СВОЇ НОВІ ДОМИ В МЕРІЛЕНДІ

4)

(Продовження).

XI.

ВИНЯТКИ, ЩО ПОТВЕРДЖУЮТЬ ПРАВИЛО

Пригода з п'яним шофером-ніґром не була для нас одиноким поліційним „бизнесом" того дня. Проте, друга справа, тим разом з шерифом та вкраденим новим Кедилек-ом на його подвірю, вже залишилась для нас таємницею.

В'їжджаючи до Честертавн, „джост Роберт" кивав головою то в один то в другий бік „Бродвею" о п о в и т о г о вже вечірним сумерком міста та не без — сказати б — реґіональної гордости поясняв нам, що он там є гайскул, а там на горбку якась там історична пам'ятка і т.п. При цьому він дуже скрупулятно придержувався всіх правил міського руху. Хто ж тоді мав би їх придержуватися, як не поліція?

Зробивши кілька зворотів то вліво то вправо, ми наостанці опинилися на подвірю закратованої Іванової хати, неодмінної ознаки уряду шерифа. На подвірю кілька інших автомашин, між ними один новісенький Кадилек, вже на сам вид якого вас всілякі мрії огортають. Капітан і Роберт пішли поговорити собі з іншою владою — шерифом, а ми так на Іванову споглядаємо та кожний свою думу думає і до рішучого висновку приходить, що нема то як по правді жити. Опісля довідуємось, що в Івановій тільки один чи двох заблуканих Іванів перебувало. От так, щоб шерифові не скучалось. Теж довідуємось, що Кедилек минулої ночі вкрадено в Балтимор і рано його поліція вже мала в своїх руках. Видно комусь тільки забаглася нічна прогулянка з усякими можливими пригодами і нагодами, бо саме авто ціле і не пошкоджене опісля залишено на призволяще на дорозі.

Наша чергова ціль — це одна фарма з новим українським імігрантом, зглядно з українською родиною, одинокою в Меріленді, що звернулася до ЗУАДКомітету зі зажаленням на фармера. Власне це зажалення й було одною з головних безпосередніх причин нашої поїздки. Наш фармер, назвімо його Петром, жалівся в листі на приміщення та на самого фармера. І не без причин.

Українська сім'я — це молоді люди з Харківщини. Чоловік з жінкою і кількарічною дівчинкою. Ви бачили її свого часу на фотографії у Свободі, як вона з двома іншими дітьми в Балтимор зложила рученята та дякує Богу за те, що допоміг їм дістатись до цеї вільної країни. Проте, з фармою їм одиноким не пощастило. Їм відступили приміщення неозначеної форми на піддашу, в додатку цілком запущене. Тільки тверді руки українки та незламне бажання мати „свій кут" хочби й де, зробили цей справжній кут бодай подібним до мешкання.

Усіх ми застали дома на фармі. Не вдаючись в розмову з фармером, всі ми пішли насамперед на піддаша вислухати жалю українців. Жінка, як звичайно, насамперед розплакалася та поступово оповіла нам все. Насамперед мешкання. Ми самі бачимо, що воно нікуди не годиться. В додатку харчі. Фармер, сам ситий, не завдав собі труду, щоб зрозуміти тих, які ввесь свій вік були голодні. З ними ще пів біди, але з дитиною. Вправді, голодувати вони не голодують, але й не мають досить. Колись дівчинка просила зварити їй яйце, але вони не могли його дістати. Можливо, фармер не розумів їх; але яйця вони не дістали. Крім того, фармер каже приготовляти їм окрему їжу.

Не згадуючи нічого фармерові про зажалення на нього, ми з черги розпитали, як йому відповідають його нові співробітники. Фармер, як і всі його попередники, не находив досить слів похвали. Насамперед стверджує, що „Юкрейніян" має не тільки медвежу силу, але й до всього спеціяліст, головно з моторами. Робить на любій роботі. От таких більше б йому.

Але у висліді наших відвідин він і цего втратить. Капітан Ріджлі переказав українцям, щоб навіть не розпаковували своїх речей та дав доручення Робертові, щоб вже у вівторок перевезти їх на іншу фарму. А цей фармер дістане помічну силу тоді, як рак свисне. Раніше хай навчиться розуміти людські потреби.

Це був одинокий випадок непорозуміння між фармером і новими імігрантами. Справді вийняток, що тільки потвердив правило якнайбільшого взаємного розуміння і вдовілля всіх інших фармерів та робітників. Цей вийняток теж з місця „вийнято", забираючи людей на іншу фарму.

XII.

ПІВЕНЬ, ГАРАСИМЕНКО, ЛЕВИЦЬКИЙ

Це три останні сім'ї нових українських імігрантів, що їх ми відвідали вже пізно ввечорі першого дня нашої поїздки по Меріленді.

Хведь Півень в своєму домі на фармі Мр. Весткотта в Кеннедівіл „гайцує" в печі, тоді як його жінка турбується горшками на кухні. Вирази їхніх облич говорять найкраще про їхні почування на своєму новому господарстві.

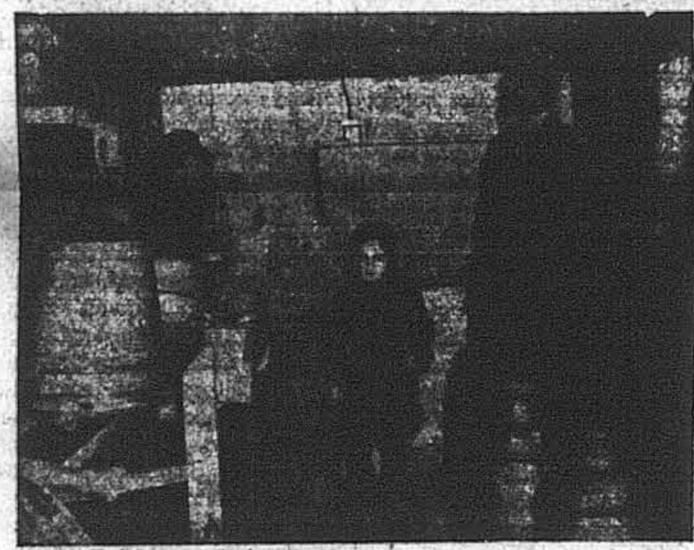
ПІВЕНЬ Хведь та його жінка Пелагія живуть і працюють на фармі Мр. Весткота у місцевості Кеннедівіл. Живеться їм — сказати б — як в св. Петра за дверима. Їхне мешкання — дві кімнати і кухня, чистенько прибране, що й самому фармерові любо в ньому побути. Між іншим, фармер вже з першого дня придбав їм навіть радіоприймач, щоб і „музику" в хаті мали. Робота, докищо, точно не окреслена. Що роблять? Заготовляють дрова, а жінка „крутиться" в хаті. Харчі дає фармер. Скучають за своїми людьми, щоб могли „нагоборитися".

ГАРАСИМЕНКО Микола з жінкою походить з Тернопільщини, але по ньому видно, що Тернопільщина в його понятті сягає, правдоподібно, аж під Харків. До нього ми не дістались без пригод.

Вже на фармі Півня ми „засягнули язика" про чергову фарму. Проте, в напрямках до кожної чергової фарми тут під час дня не легко зорієнтуватися, що ж тоді вночі. Довелось „накладати догори", але наостанці ми таки в'їхали в бічну полеву вулицю. що вела прямо до фарми. В далені її так і видно, бо освітлена як морська ліхтарня. На дворі прекрасно світив місяць і колеса автомашин тільки шумлять по примерзлій полевій доріжці. Зупинилсь перед воротами, Роберт відкрив їх і ми в'їхали на просторе подвір'я, з багатьма і великими забудованнями. Дому фармера не треба було шукати, бо він в повній ілюмінації стояв перед нами. Натомість складніше малася справа зі самим фармером. Насамперед капітан і Роберт почали скромно стукати до дверей. Ніхто не відзивається. До других дверей, теж без відповіді. Надавили замок і двері легко відкрились. „Самбаді говм?" — стримано питає капітан. Мовчанка. Він ще раз голосніше і знову такий сам мовчаливий результат. Тоді Роберт той сам запит кидає в другі двері — але й тим разом мовчанка. Тоді й ми почали, сказати б, тотальний наступ. Всі двері в домі відкриті, кімнати освітлені. Ми з фронту і з „франгу" наступаємо окликами „Самбаді говм", але виявляється, що „нобаді говм". Як же це так серед ночі і серед поля залишати освітлену хату й навіть не замкнену на ключ? Виходить, що тут такий звичай. Капітан і Робер аж голови попідносили з гордости. Мовляв — дивіться самі, який у нас порядок: залишаєш хату саму і без страху, що в неприявності господаря розгосподариться там який непрошений гість. Справді подивугідне.

Проте, ми своїх розшуків цілком не здаємо. Роберт підійшов до чергової хати та почав з тим самим „самбаді говм" стукати то у вікна, то в двері. Все безуспішно. Аж впало „маґічне" слово д-ра Ґалана: гей, це д-р Ґалан, відчиніть. Наче у відповідь на таємне „Сезаме, відкрийся", в темній хаті заворушилось, засвітилось світло і за кілька хвилин у дверях стояв у власній особі Микола Гарасименко. Можна собі уявити, як він почувався, прислухуючись нашим вигукам та розшукам по домі фармера.

Він з жінкою влаштувались справді по хазяйському. Мають окрему хату з трьома кімнатами, натопили собі в печі та й гріються. Він сам — друкарський наборщик, але й з фармерським ділом знайомий. Д-р Ґалан і капітан на переміну випитують про це й те, про умовини праці й життя. Головне, чи подобається і чи задоволений. Ну, ще питаєте — відповідає коротко, але виразно Гарасименко. Те саме й його жінка. Вони раді були нашими відвідинами, хоча й серед ночі. З взаємними побажаннями всього доброго прощаємось і з ними і мотори наших автомашин знову на хвилину переривають тиху і самітню освітлену фарму Меріленду, на якій будує свій новий дім українська сім'я Гарасименків з Тернопільщини.

В молочарському „бизнесі" насамперед чистота. Один з нових українських імігрантів на меріленській фармі, разом зі своїм новим товаришем праці, вже здобув собі найбільше признання від фармера власне за його чистоту. Його мала донечка, що протягом довгих років не бачила молока на очі, тепер дослівно могла б в ньому купатися.

До ЛЕВИЦЬКИХ Ів. і Софії, він з П'ятничан зі Стрийщини, а вона з Браткович з Львівщини, ми потрапили знову після малої пригоди на дорозі. Ввечорі на цих дорогах досить пусто й тільки часом осліпить очі світло прожекторів авта, що мчить в протилежний бік. З огляду на пізну пору наш Роберт „нажимає" на газ і авто котиться пересічно 60 миль на годину. А з головної квартири радіо апарат постійно передає не цілком зрозумілі для невтаємниченого і н с т р у к ції. Нагло світло нашої машини зупиняється на залишеній майже на поперед дороги другій машині. Ясно, що поліція такого випадку не пропустить без прослідження Але нічого не вислідили. Авто хтось залишив на дорозі і правдоподібно з виразною тенденцією позбутися його. Його вигляд зраджував, що воно вже своє відслужило.

(Докінчення на стор. 4-тій).

Михайло Глова, зі своєю малою дочкою на руках та з жінкою біля нього, в гурті фармерської сім'ї. На краю зправа д-р Ґалан а за ним капітан Ріджлі.

Відповідь погоничеві

(Докінчення зі стор. 2-гої).

серед великої більшости українського народу немає антаґонізмів ані до одної чи другої вітки своїх власних братів, ані до інших, в тому і до російського народу. А вже цілком певно немає такого антаґонізму, як під цими всіми оглядами виявили наші брати зі Західної України та який, м. і., проявився і в самій же статті п. Кокольського. Що більше, я маю підстави твердити, що цей антаґонізм ще тільки залишився серед частини української (російської теж) еміґрації, але його немає вже на українській землі. Прекрасний приклад на це дає героїчна УПА, в лавах якої є не тільки величезна кількість „сірих кобилок" та „малоросів" п. Кокольського, але й самих росіянів та інших національностей, які рам'я об рам'я бориться проти спільного большевицького ворога за „нашу і вашу волю". Я переконаний, що сьогодні в Україні кожний українець далеко швидше виступить проти українського комуніста, ніж підійняв би руку на росіянина. таку ж як і він жертву комунізму. Цего факту аж ніяк не можна не брати до уваги в українських змаганнях.

Сьогодні весь демократичний світ готується до рішальної боротьби за тривкий і справедливий мир, в якому в згоді і злагоді могли б в мирі жити і трудитись всі народи в одній великій і дружній сім'ї, кожний по своєму та Божому праві і на своїй землі. Одною з найголовніших передумов успіху в цьому змаганні є відповідне духове наставлення людей, є необхідність викинути зненависть зі своїх сердець, позбутися всяких антагонізмів, часом і оправданих минулим, але шкідливим на майбутнє. Українські змагання я бачу сьогодні тільки як одну ділянку в загальному змаганні до волі, справедливости і миру всього людства, включно зі самим російським народом. Бо й перемогу українських змагань я бачу тільки в перемозі цего загального змагання, в якому не вміщаються видвигнені п. К. поняття ані „сірої кобилки", ані „погонича". І тому на місце „геть з кацапщиною" п. Кокольського, я прилучуюся до загального гасла „геть з большевизмом і всяким поневоленням" та „за волю народам і людині".

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 4.

Відділ:	Жертва:
Іван Грицьковян	$ 2.00
Andrew Symionow	2.00
Michael Drozda	2.00
Peter Burtnyk	1.00
16 John Brega	2.00
39 Joseph Zastawny	2.00
66 Teofil Naydan	5.00
66 Nicholas Danilik	2.00
68 Fed Stefaniw	2.00
68 John Babinec	1.00
70 I. Smerechansky	2.00
82 Stefan Liszega	1.00
91 Стефан Сендига	2.00
91 Wasyl Chac	2.00
123 B. Бадан	2.00
123 Марія Байда	2.00
126 Michael Koman	3.00
138 Roman Burey	3.00
145 Пилип Назарук	2.00
147 Григорій Біленький	2.00
151 Ксеня Пальчук	2.00
151 Катерина Гуменюк	2.00
163 Pauline Malinowski	2.00
163 Michael Paranych	2.00
175 Vasyl Klop	2.00
217 Myron Sokolsky	2.00
221 Григорій Олексій	2.00
223 Lukas Chudaka	2.00
239 George Neczypor	1.00
288 Onufry Pristasz	2.00
292 Василь Василишин	3.00
296 Теодор Чайковський	2.00
301 Марія Кулинич	2.00
316 Theodore Oleksyn	2.00
334 Harry Demkowich	2.00
361 Walter Homicky	2.00
361 Walter Ozaranec	2.00
361 Semen Kudlyk	2.00
361 Michael Demsky	1.00
377 Mike Pasko	2.00
387 Onufre Bandas	2.00
410 Andrey Szykitka	1.00

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Ліга Американців Українського Походження при праці.

В воєнні роки заіснувала в Шікаго Ліга Американців Українського Походження. Тоді Ліга сповнила свої завдання, докладаючи зусиль для воєнної перемоги Америки. Продажа воєнних бондів і жвава участь в державному житті воєнних років, були уділом американців українського роду в Шікаго. На чолі Ліги стояв тоді адвокат Роман Смук, який пробув на цьому становищі аж до виїзду в Европу.

З хвилиною закінчення війни праця Ліги не припинилася. Вийшло так, що діяльність її стала так-же само конечною, як і в війні. Завдання харитативно-допомогового і політичного характеру вплинули на це, що Ліга й надалі залишилася Центральною Організацією українців міста Шікаго та обєднує всі установи, організації та окремих людей, що хочуть єднатися. Ліга стала спільним знаменником стремлінь української шікаговської громади. В ній за круглим столом зійшлися майже всі українські організації, щоб узгіднювати і спільно двигати українське національне життя. З успішних виступів Ліги за останні роки, варто згадати хочби приняття з нагоди відвідин Івана Годяка, що принесло у висліді 10 тисяч долярів до каси ЗУАДК.

В неділю дня 6-го лютого відбулися Річні Збори Ліги, як що щороку. На збори прибули представники шістнадцяти українських організацій. Звичай у Лізі такий, що кожна організація відсилає до Ліги своїх двох представників, а на Річних зборах вибирається Управа Ліги. Тим разом було 32 представників.

Збори відкрив дотеперішній Голова Ліги п. Тарас Шпікула, що в коротких словах подав дотеперішній шлях Ліги, працю за останній рік, та перспективи на майбутнє. З черги звітували члени уступаючої Управи, а потім відбулася дискусія над їхніми звітами. Звіти виказали, що мимо труднощів, які накопичувалися звідусіль, Ліга провела поважну працю в допомоговій і політичній ділянках. Організації і установи обєднуються в ній на добровільних засадах і тому важко є привчити всіх до громадської відповідальности. Ліга є дуже ножиточною установою як одинока, що має понадпартійний і загально-національний характер. Ліга ставить і буде ставити собі теж надалі завданням затіснити співпрацю українських церков в національно-громадському житті.

За звітами і дискусією прийшов вибір нових урядників Ліги. а 1949 рік управа Ліги представляється слідуюче: Голова Ліги п. Дужанський, містоголови — інж. С. Куропась та о. Мицик Омелян, секретар п. Івасечко Тома, фінансовий секретар — пані Катерина Гульчій і Іванна Подола, референт преси — Володимир Шемердяк, касієр п. Любас та Контрольна Комісія в складі — п. Баран Михайло, п. Гуда і пані Плетяк.

На пропозицію п. Тараса Шпікули вибрано почесним головою Ліги на 1949 рік п. адвоката Романа Смука.

Нова Управа ще цього самого вечора, після вибору, передискутувала деякі справи, що насуваються на чергу. Надзвичайно вдалим треба вважати вибір Голови, в особі п. Дужанського, що вестиме Лігу в біжучому році, українці-американські громадяни знайшли поважного і працьовитого голову, що має за собою чимало років суспільно громадської праці і в українському національному житті не новик. Виказали це перші кроки нового голови.

В першу пятницю після Річних Зборів відбулися наради новообраної управи, що на них прийнято цілий ряд рішень, як поточного характеру, так і важних та далекосяглих. З найважливіших внесків слід зазначити рішення, згідно з яким Ліга Американців Українського Роду улаштує при співучасти всіх заступлених в Лізі організацій, та тих, що хочуть до співучасти зголоситься, — Святочну Академію в пошану Тараса Шевченка, сполучену з святкуванням 10-ліття проголошення Незалежности Карпатської України. На головного промовця запрошений буде міністер і премієр Уряду Карпатської України Юлій Ревай. Буде теж ряд інших промовців, а крім цього обговорено детально програму, і чотири члени управи поділилися працею в ділянці підготовки Свята. Святкування відбудуться дня 20 березня в Шопен Галі, де завжди українці в Шікаго улаштовують свої академії та маніфестації. Подробиці, що збільшатимуться з наближуванням Свята, будуть оголошені в українській періодичній пресі, а для американців українського роду в Шікаго, при помочі окремих повідомлень в радіо та церквах.

Тому, що так багато праці в усяких ділянках стоїть перед українцями в Шікаго, Управа Ліги рішила робити сходини кожної пятниці. На чергових зборах Управи має бути вирішена остаточно справа переселенчого осередку та пляновоі співучасти шікагівських українців в переселенні та прийомі наших братів зі скитальщини.

В. Ш.

Є НАД ЧИМ ЗАСТАНОВЛЯТИСЬ І ПРО ЩО ГОВОРИТИ.—Ця картина знята в Китаю, в місті Нанкінг, осідку уряду Чянг Кай-шека, що покинув місто й уступив з уряду, чи пішов на відпочинок. Його місце зайняв діючий президент Лі, що влаштував дипломатичне „кактейл парті", на яку прибув теж і американський амбасадор, д-р Дж. Л. Стюарт. Це він зправа, а з його вигляду можна судити, що передає китайському президентові щось важне до відома.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАБИРАЮТЬ ЗАБАГАТО МІСЦЯ В ГАЗЕТІ!

Я ще не так довго в Америці і не знаю, чи мав завжди так на місці, бо припускаю, що можливо сама редакція вже звертала увагу нашим дописувачам, щоб не надсилали до газети таких довгих звітів з різних збірок чи коляд. Думаю, що таки можна б обмежити проголошування збірок до 5-долярових жертв, або хоч 2-долярових. Та ж одна збірка займає нераз цілу четвертину сторони газети. Але таки найбільше вражають ці дописи, де описуються „несподіванки", що їх тут влаштовують з нагоди різних родинних свят.

Ніхто не може мати нічого проти цього, коли діти чи приятелі влаштовують батькам чи знайомим 25-ліття „щасливого подружного життя" чи тим подібні родинні імпрези. Та вже інша справа, коли йдеться з тим до газети. „Свобода" добре робить, що поміщує згадки про ці „несподіванки" тоді, коли зібрано на них якусь жертву на народні потреби. І треба признати, що тут і там люди знають, як себе треба в таких випадках повести і складають хоч невелику жертву, але таку, що не треба за неї соромитись. Але соромитись треба тоді, коли є дуже багато гостей і коли „столи вгинаються" від дуже смачних і вибагливих потрав та напитків, та коли з усіх боків складають Ювилятам дари, а потім, немає для відчіпного, щось капне і на скитальців, УПА і т. п. Як большевики можуть на своїх бенкетах збирати і по півтора тисячі долярів на їхню отрушну пропаганду, то як ми виглядаємо в таких випадках з нашими „ювилейними" дарами на ратунок скитальців, чи допомогу поширюванні добрих інформацій про Україну та її визвольну боротьбу?

Я вже переконався сам, що американські українці жертволюбиві, але таких, що жертвують, є розмірно небагато. Тому на нашу свідомішу частину спадає тепер подвійний тягар. Треба жертвувати і за тих, що ніщо або мало жертвують, беручи собі до серця тих, що життя своє жертвують для добра України. А як уже складаємо малі жертви, то бодай не вимагаймо їх розголошування, бо папір, на якому ці жертви друкуються, є дорожчий від тих жертв.

Василь Бобків.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ. КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ „ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС"

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

230 УКРАЇНЦІВ ПРИЧАЛИ КОРАБЛЕМ ИРЛІ ПАЙЛ ДО БОСТОНУ.

(Докінчення зі стор. 1-ої)

Чопик. Це піднесено настрій бувших скитальників, які майже всі перейшли морську недугу підчас бурі.

Українська секція була одна з найчисленніших і для їх зустрічі та допомоги місцевий відділ ЗУАДК зорганізував численних добровольців з посеред місцевих жінок і мужчин. Вони теж приготовили знаменитi „канапки" для українських подорожних, яких посаджено до потягів до Ню Йорку. Уся праця була виконувана під доглядом двох представників ЗУАДК з Филаделфії і чотирьох членок Українського Переселенчого Осередку з Ню Йорку. Яких 85 осіб були призначені на фарми до Мериленду і з того стейту приїхали по них чотири представники стейту. З Ню Йорку пороз'їздилися імігранти до своїх „покровителів", а ті, що їхали до Филаделфії й Мериленду виїхали туди трьома вагонами Пенсилвенійської залізниці. На стації Норт Филаделфія зустрів їх перед північчю ген. дир. ЗУАДК д-р В. Галан і поїхав з ними до Балтимор.

Серед робітниць і робітників, які помагають при зустрічі й розселенні нових імігрантів слідна перетома тим більше, що треба негайно поробити алежні приготування до такої самої зустріч 65 українців зі скитальщини, які мають приїхати кораблем Марін Тайгер у пятницю 25 лютого. На вівторок 1 березня заповіджений приїзд корабля Марін Шарк з Гамбурга до пристані Ню Йорк.

ВОНИ ЗНОВУ ЛЮДИ...

(Докінчення зі стор. 3-тої).

Тільки міг би був той „хтось" правильніше цю непотрібну йому машину на вічне „запаркувати" та не лишати її на дорозі. А то ми в чвірку горячим потом обмились, заки потрапили „спільними силами" поставити його в таку позицію, щоб воно не було перешкодою в русі.

Левицьких ми застали на фармі Дейвида Колмана. Вони мають свою кімнату на першому і останньому поверсі фармерського дому, харчуються разом і взагалі живуть в найкращих стосунках. Фармер з жінкою — люди молоді, культурні і незвичайно ввічливі. Між іншим фармер зразу дав нам лекцію української мови, стверджуючи, що слово „сніг" цілком подібне до „снов" і т. п. Наостанці виринуло запитання хто чого швидше навчиться, „Юкрейніен" по-англійськи, чи фармер по-українськи. Тут справді мається враження, що фармері і їх нові співробітники творять одну сім'ю. Робота — як звичайно на фармі: худоба (40 штук, разом з молдняком), ремонт і т. п., хоч вони тільки три дні тому приїхали і ще не було часу з усім познайомитись. В кожному разі співжиття з фармером вже наладнано.

На цьому ми закінчили наш перший день поїздки по фармах Мериленду та вернулися до Честертавну, тим більше, що якраз того дня припадав „биртсдей" ліпшої половини нашого Роберта, отже вже був найвищий час, щоб він його відповідно відзначив. Нас чотирьох примістилися в одному з місцевих готелів.

(Дальше буде).

(И Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні, впишуть сейчас!)

ТАРЗАН, ч. 2038. Джена надармо виждає...

Розлючений на Джену за її погорду до гроша, Редзік звернув свій револьвер проти неї.

„За гроші, чи без грошей — ти підеш зі мною!" — заверещав він.

Джена була певна, що Тарзан незабаром вирятує її, послухала Редзіка і пішла до печері...

...не знаючи, що Тарзан лежав без свідомости, а немилосердна филя підпливала до нього.